

Interview directeur Tom Dechaene – De Tijd – 28.09.2024
Pieter Suy

Commerzbank-soap doet bankiers dromen van nieuwe Europese overnamegolf

Mogen we een golf van internationale bankfusies verwachten als het Italiaanse UniCredit erin zou slagen zijn Duitse rivaal Commerzbank over te nemen? Financieel Europa acht dat best mogelijk, al heerst er ook wantrouwen. ‘Eigenlijk hebben zulke deals nu weinig zin.’

Zijn er zaken te doen met de Italianen? Dat was gisteren de inzet van de allereerste ontmoeting tussen de toppers van Commerzbank en UniCredit sinds de bankgroep met hoofdzetel in Milaan deze maand een offensief lanceerde om de vierde bank van Duitsland in te lijven.

"Pour que le secteur bancaire reste en bonne santé, nous devons équiper les superviseurs du futur avec les bons outils et les bonnes compétences", affirme Elizabeth McCaul, membre du conseil de surveillance prudentielle de la BCE.

Door in te spelen op de plannen van de Duitse overheid om haar belang in Commerzbank af te bouwen, verwierf UniCredit aanvankelijk de controle over zo'n 9 procent. Die onverwachte zet maakte Berlijn al zenuwachtig. Toen UniCredit deze week aankondigde dat het via de aankoop van financiële derivaten al meer dan een vijfde van Commerzbank heeft verworven en de volledige controle hoopt te krijgen, was het hek pas helemaal van de dam.

De Duitse regering is duidelijk niet amüsiert. Dat een 154 jaar oud icoon, dat wordt gezien als een belangrijke spil van de Duitse economie, in buitenlandse handen dreigt te verdwijnen is politiek moeilijk te verkopen. Bovendien zette UniCredit de overheid met de billen bloot door Berlijn vooraf niet in te lichten over zijn overnameplannen.

Kanselier Olaf Scholz omschreef de zet van de Italianen deze week als een 'vijandige overname'. Ook de top van Commerzbank zelf ziet een overname niet zitten en zegt een onafhankelijke koers te willen blijven varen. De meeting die gisteren plaatsvond, heeft daar geen verandering in gebracht.

De rest van de Europese bankenwereld kijkt gespannen toe hoe de Duits-Italiaanse soap afloopt. Als UniCredit-topman Andrea Orcel Commerzbank binnenhaalt, tekent hij voor de eerste grote grensoverschrijdende bankfusie in Europa sinds de financiële crisis van 2008.

De voorbije jaren pleitten Europese beleidsmakers en toezichthouders steeds nadrukkelijker voor zulke ambitieuze internationale samenwerkingen. Alleen zo, is de redenering, kunnen Europese banken concurreren met hun grotere en meer winstgevende tegenhangers in de VS en kunnen ze meer kredieten verstrekken aan bedrijven op het continent. Ook ex-voorzitter van de Europese Centrale Bank Mario Draghi schuift internationale bankfusies naar voren als een van zijn oplossingen om de Europese concurrentiekracht aan te zwengelen.

Niet iedereen is overtuigd van de voordelen, en al zeker niet als een bank zich aan een overname waagt in een andere lidstaat waar ze nog niet aanwezig was. Tom Dechaene, die als directeur van de Nationale Bank instaat voor het toezicht op de Belgische banken maar ook zetelt in de Raad van Toezicht van de ECB, zegt het nut niet echt in te zien van grensoverschrijdende bankenfusies.

‘Dat wil niet zeggen dat ik me daartegen verzet’, verduidelijkt Dechaene. ‘Maar zolang er geen eengemaakte kapitaalmarkt bestaat in Europa en er grote verschillen zijn in regelgeving tussen elke lidstaat, blijven de synergievoordelen beperkt. Als er bijvoorbeeld een eengemaakt faillissementrecht zou bestaan, had een internationale bankendeal al meer zin.’

Volgens Dechaene is het belangrijker dat eerst de ontbrekende stukken in de puzzel van de Europese bankenunie worden gevonden, zoals een eengemaakte kapitaalmarkt of een Europees depositogarantiestelsel. ‘Als dat er zou zijn kunnen banken veel efficiënter werken. In de VS kunnen banken hun balans veel beter managen omdat ze bijvoorbeeld hypotheek kunnen doorverkopen aan spelers in andere staten. Dat heeft ook gevolgen voor de prijszetting: banken die hun hypotheek niet goed ‘pricen’, zullen die ook niet verkocht krijgen.’

‘Zo’n systeem ontbreekt in Europa’, aldus Dechaene. ‘Zo worden banken die het op zich goed doen soms gedwongen concurrenten te volgen die minder belang hechten aan de juiste prijszetting voor hypotheek of spaarproducten. Men probeert ons soms wijs te maken dat de rendabiliteit van een bank afhangt van haar grootte, maar die prijszetting is een belangrijkere factor.’

Veel bankenwatchers verwachten dat Berlijn haar verzet zal moeten staken als UniCredit doorzet met zijn plannen om Commerzbank binnen te halen. Ook van de ECB wordt weinig tegenstand verwacht.

‘Frankfurt zal niet anders kunnen dat dit toe te laten,’ zegt een waarnemer die het dossier goed kent. ‘De ECB streeft al tien, vijftien jaar naar dergelijke grensoverschrijdende fusies. Ze kan het nu niet maken plots van mening te veranderen.’

Komt er nu een golf van bankenfusies en -overnames als UniCredit Commerzbank binnenhaalt? Dat er geen eengemaakte kapitaalmarkt of Europees depositogarantiestelsel bestaat doet andere banken mogelijk aarzelen zelf op jacht te gaan. Al kan het evengoed zijn dat banken net op zoek zullen gaan naar overnames om zelf niet als prooi achter te blijven, zeggen experts.

‘Je ziet altijd dezelfde namen opduiken op de lijstjes van mogelijke doelwitten,’ zegt de anonieme waarnemer. ‘ABN AMRO in Nederland, Société Générale in Frankrijk. En in België is het de vraag wat de toekomstige regering van plan is met Belfius.’

De essentie

De Italiaanse bankgroep UniCredit jaagt de Duitse regering de gordijnen in nu ze Commerzbank probeert in te lijven. Als UniCredit slaagt, is dat de eerste grensoverschrijdende bankenfusie sinds de financiële crisis. Beleidsmakers en toezichthouders vragen al lang om dergelijke fusies, die banken slagkrachtiger -zouden maken en kunnen helpen om Europa concurrëntieler te maken. Sceptici betwijfelen of dit soort fusies banken echt sterker maakt zolang er geen eengemaakte -kapitaalmarkt of -Europees depositogarantie-stelsel -bestaat.